

Szachy z Fahrenheitem

26 października 2022 roku odbył się Turniej Szachowy „Szachy z Fahrenheitem”. Uczestniczyć w nim mogli studenci, doktoranci oraz pracownicy uczelni zrzeszonych w Związku Uczelni Fahrenheita. Turniej został zorganizowany przez Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej Uniwersytetu Gdańskiego przy wsparciu Parlamentu Studentów Uniwersytetu Gdańskiego, Rady Doktorantów Uniwersytetu Gdańskiego, Samorządu Studentów Politechniki Gdańskiej, Samorządu Doktorantów Politechniki Gdańskiej oraz Samorządu Studentów Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. Poszczególne partie szachowe rozgrywane były na platformie chess.com, która umożliwia prowadzenie rozgrywek w systemie szwajcarskim. Wydarzenie komentował w czasie rzeczywistym Krzysztof Budrewicz, znany jako „Pan Szachuś”. Wydarzenie można było oglądać w czasie rzeczywistym na kanale twitch.tv/panszachus

Organizator Turnieju Szachowego, Kacper Wiśniewski (u góry), i komentator, Krzysztof „Pan Szachuś” Budrewicz

Do Turnieju Szachowego „Szachy z Fahrenheitem” zgłosiło się 107 osób (67 z Uniwersytetu Gdańskiego, 38 z Politechniki Gdańskiej oraz 2 z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego). Najwięcej, bo aż ponad 90 chętnych do sprawdzenia swoich umiejętności pochodziło ze środowiska studenckiego. Cały turniej trwał ponad 3 godz., a poszczególne partie – po 10 min. Miejsca na podium zajęli studenci. Pierwsze miejsce zdobył Jan Ciesielski z Politechniki Gdańskiej, drugie miejsce – Hubert Twardowski także z Politechniki Gdańskiej, a trzecie miejsce – Marian Buzak z Uniwersytetu Gdańskiego. Kontrolę nad tym, aby rywalizacja odbywała się na zasadach fair play, sprawował program sprawdzający, czy poszczególne partie nie są wspomagane przez tzw. silniki szachowe. – Taki program jest niestety obecnie niezbędny, ponieważ nie każdy chce rywalizować na czystych zasadach – podkreślił „Pan Szachuś” w czasie komentowania spotkania.

CEL – INTEGRACJA ŚRODOWISKA STUDENCKIEGO GDAŃSKA

Inicjatywa Turnieju Szachowego narodziła się jako propozycja

jednej z form integracji środowiska akademickiego – początkowo Uniwersytetu Gdańskiego, a następnie uczelni zrzeszonych w ramach Związku Uczelni Fahrenheita. Jak zauważa Kacper Wiśniewski z Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej Uniwersytetu Gdańskiego: – Takie wydarzenia są ważne z uwagi na to, iż pozwalają na integrację środowiska studenckiego wszystkich trzech uczelni – Uniwersytetu Gdańskiego, Politechniki Gdańskiej oraz Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. To wydarzenie promuje także szachy jako dyscyplinę sportową wśród studentów i pracowników. Zapytany, skąd pomysł właśnie na turniej szachowy, Kacper Wiśniewski śmieje się: – Pomysł wziął się z tego, że ja lubię grę w szachy. A tak szczerze, pomysł na turniej pojawił się już dawno. Pierwszy zorganizowaliśmy tylko dla studentów i pracowników Uniwersytetu Gdańskiego, w kolejnym uczestniczyć już mogły osoby z Uniwersytetu Gdańskiego i Politechniki Gdańskiej, a teraz przedstawiciele wszystkich uczelni zrzeszonych w ramach Związku Uczelni Fahrenheita.

Maciej Ciemny, jeden z uczestników turnieju, zapytany o to, dla

czego w nim wystartował, wyjaśnia: – W wolnych chwilach gram w szachy, zupełnie amatorsko. Miło przy takiej okazji sprawdzić się w rywalizacji z innymi laikami, choć zdarzają się i utytułowani gracze, na których można trafić. W takich wypadkach miło popatrzeć jak kunsztownie „wymieniają”, bo szans nie mam z nimi żadnych.

SZACHY JAKO GRA Z TRADYCJAMI AKADEMICKIMI

Przyjmuje się, że gra w szachy narodziła się w Indiach około 280–550 r. n.e. Pierwotna wersja gry – czaturanga różniła się znacznie od jej współczesnej wersji. Piony ustawione były na 64 polach (8 x 8), których położenie odpowiadało bojowemu układowi wojsk indyjskich podzielonych na piechotę, kawalerię, słonie bojowe oraz rydwany. Za pośrednictwem kupców gra trafiła do Persji Jedwabnym Szlakiem. Tam została zmodyfikowana i zaczęła upodabniać się do współczesnie znanych nam szachów. Zmieniła także nazwę na „szatrandż”.

Do Europy gra ta trafiła w VIII w., kiedy to Arabowie podbili Półwysep Iberyjski. Początkowo szatrandż

zdobywał popularność w południowej Europie – we Włoszech i Hiszpanii. Z czasem gra stała się znana w całej Europie, a za sprawą wikingów dotarła nawet do Islandii. Około roku 1475 szatran-dż, poprzez szereg modyfikacji, upodobił się zasadami gry do współcześnie znanych nam szachów.

W szachy grywano na dworach królewskich i szlacheckich, partie rozgrywali profesorowie i studenci w czasie przerw między zajęciami na uniwersytecie, jak również kupcy i podróżni w tawernach czy zajazdach. Zapalonymi szachistami byli polscy królowie, w tym Kazimierz Wielki, Władysław Jagiełło czy Zygmunt Stary. W szachy grały takie osoby, jak Katarzyna Wielka, Napoleon Bonaparte czy Józef Piłsudski. W grę królewską, jak czasami są nazywane szachy, w wolnym czasie grywali wspólnie Albert Einstein i Robert Oppenheimer – twórca bomby atomowej.

Na Uniwersytecie Gdańskim umiejętności gry w szachy studenci zdobywać mogą w ramach zajęć sportowych w Akademickim Związku Sportowym. Związek przygotowuje także zawodników do udziału w zawodach międzyuczelnianych – tylko w tym roku w Akademickich Mistrzostwach Polski reprezentantki Uniwersytetu Gdańskiego: Agata Dwilewicz i Julia Antolak zdobyły srebrny i brązowy medal w klasyfikacji uniwersytetów. Tuż za podium znalazła się Honorata Kucharska, a w turnieju indywidualnym mężczyzn – Jakub Garbowski. W zawodach drużynowych reprezentacja UG zajęła 13 miejsce wśród

48 startujących uczelni. W tym roku także Honorata Kucharska oraz Julia Antolak reprezentowały Polskę i UG w Akademickich Mistrzostwach Świata w Szachach. Pierwsza z nich zajęła drugie miejsce w kategorii szachy błyskawiczne oraz siódme miejsce w kategorii szachy tradycyjne, a druga – szóste miejsce w kategorii szachy tradycyjne i dziewiąte w kategorii szachy błyskawiczne.

KORZYŚCI Z GRY W SZACHY

Popularność szachy zyskały nie tylko dlatego, że cechują je przejrzyste reguły, ale także dlatego, że niosą szereg korzyści dla graczy. Podkreślić należy, że nie jest to gra łatwa – wymaga ona wstępnego przygotowania, doskonałej pamięci oraz umiejętności przewidywania działań przeciwnika. Osoby grające regularnie w szachy łatwiej skupiają się w czasie pracy, wydajniej pracują oraz łatwiej planują poszczególne etapy podejmowanych działań. Jak tłumaczył Michał Kanarkiewicz, ambasador królewskiej gry w szachy w Polsce, „szachiści od dziecka uczeni są, że wygrywa w szachy ten, kto zaplanuje jeden krok dalej niż przeciwnik. W przypadku życia codziennego niekoniecznie musimy mieć przeciwników, ale możemy mieć konkurencję rynkową, osoby, które np. starają się o takie samo stanowisko. Możemy planować naszą karierę i ta kompetencja na pewno jest cenna”¹. Słowa Kanarkiewicza potwierdza Komisja ds. Edukacji (Chess in Education Commission) Międzynarodowej Federacji Szachowej (Fédération Internationale des

Échecs – FIDE), według której dzieci uczące się grać w szachy są bardziej kreatywne, chętniej i łatwiej się uczą oraz wypadają lepiej w testach na inteligencję. Komisja rekomenduje także wykorzystanie gry w szachy w czasie terapii dzieci ze spektrum autyzmu, ze zdiagnozowanym ADHD oraz w procesie resocjalizacji².

Liczba zgłoszeń na Turniej Szachowy „Szachy z Fahrenheitem” świadczy o dużym zainteresowaniu tego rodzaju formą spędzania wolnego czasu w środowisku studenckim trzech największych gdańskich uczelni publicznych. Uczestnicy chwalili samą inicjatywę, jak również formę (online) wydarzenia. Jak zauważa jeden z uczestników – *To, że turniej odbywa się na platformie, pozwala mi w zaciszu własnego pokoju toczyć potyczki z innymi, często dużo sprawniejszymi ode mnie graczami. Nic mnie nie rozprasza, mam na nogach swoje ulubione kapcie i mogę popijać herbatę.* Kacper Wiśniewski dodaje: – *Forma online jest najwygodniejsza. Nie potrzeba stacjonarnej infrastruktury i każdy może dołączyć.* Zapytany, czy planowane są jeszcze inne wydarzenia tego typu, wyjaśnia, że ponieważ zawody cieszą się tak dużym zainteresowaniem, wydarzenia tego typu będą na pewno organizowane przez Centrum Aktywności Studenckiej i Doktoranckiej UG, a najbliższe, mikołajkowe, planowane jest w okolicach 6 grudnia.

Agnieszka Bień

¹ P. Bedliński, *Najstarsza gra planszowa w historii. Dlaczego warto grać w szachy?*, Lato z Radiem, Jedyńka Polskie Radio, data emisji: 20.07.2020; <https://jedyńka.polskieradio.pl/artukul/2552634>

² Materiały, broszury oraz programy nauczania gry w szachy z rekomendacją Komisji odnaleźć można na stronie <http://edu.fide.com/materials/>